

Om at spille Komædie

I Anledning af Jannings-Filmen

Af Carl Th. Dreyer.

En Læser bebrejder mig i et i øvrigt overmaade venligt Brev, at jeg ikke i min Anmeldelse af Jannings-Filmen (i Grand Teatret) har ydet den store, tyske Skuespiller fuld Retfærdighed.

Jeg har intet imod at begrunde mit Standpunkt nærmere.

Skuespillere kan, efter min Erfaring, deles i to Kategorier: dem, der bygger deres Roller op *udefra*, og dem, der bygger dem op *indefra*.

De første former Rollen omtrent som Billedhuggeren, der beklæder Træskelettet med Ler, indtil det faar menneskelig Skikkelse. Han lægger stor Vægt paa Enkeltheder i Maske og Kostume og udstyrer Figuren med forskellige „karakteristiske“ Smaatræk og Fagter, f. Eks. en let foroverbøjet Holdning, en ejendommelig Haandbevægelse, et bestemt Slag med Brillerne, en særlig Maade at gaa paa, en paafaldende Diktion. Alt er bevidst, nøje overvejet og afvejet, indstuderet. Naar han længe nok har modelleret i Leret, staar Figuren som „levende“, og den dygtige Skuespiller af denne Kategori sørger for, at de mange Enkeltheder samles til et Hele. Men Rollens „Jeg“ bliver aldrig identisk med Skuespillerens „Jeg“. Selv i de mest dramatiske Øjeblikke staar det eget „Jeg“ køligt betragtede uden for, parat til at korrigere, hvis det legemlige „Jeg“ falder ud af Rollen.

Denne Skuespiller *tænker* sin Rolle. Han *spiller*.

Skuespilleren af den anden Kategori begynder med at indleve sig i den Skikkelse, han skal fremstille, og han helmer ikke, før hans Hjerte banker i den andens Bryst. Han *føler* Rollen, han *er* den anden og kan derfor ikke undgaa at overbevise os. Alt det, der for Skuespilleren af første Kategori var væsentligt, bliver for denne af underordnet Betydning. Han kan spille med sit eget bare Ansigt, og vi vil tro ham, fordi Mimik, Træk, Holdning, Gang og Fagter bestemmes *indefra*. Eksempel: Else Skouboe som Nora.

Jannings har altid tilhørt den første Kategori af Skuespillere. Naar jeg tæn-

ker paa den lange Række af store Roller, han har optraadt i paa Film, finder jeg ikke en eneste Afvigelse — bortset fra nogle Scener i „Patriot“, hvor han i nogle uforglemmelige Øjeblikke naaede det subtile, fordi han pludselig blev revet med af *ikke* af Rollen men af, hvad han selv følte. Han glemte at tænke og gav sig sine Følelser i Vold.

Naar det drejer sig om en Begavelse og Intelligens som Jannings, saa er det uden videre muligt, at hans *udefra* opbyggede Præstation kan nærme sig den intuitive Skuespilleres af Følelse og Temperament spontant udsprungne Kunst, men der vil altid være en Forskel — netop Forskellen mellem sandt og usandt, mellem ægte og uægte, mellem Kunst og Efterligning.

Jeg kan ikke fravige denne Opfattelse, som er rodfæstet, men for at Læseren ikke skal have skrevet sit Brev forgæves, vil jeg gerne indrømme, at Jannings' Spil i „Professor Traumulus“ er maaske hans mest gennemførte og afrundede Præstation indtil Dato.

CARL TH. DREYER

Ha! at spille komædie. Kunsten

og spille, derfor altid sig selv, fordi han
kun kan fremstille hvad han selv føler. Forandlingen
er, at ogsaa hans Forandling